

**AZ ÉRMELLÉKI
REF. EGYHÁZMEGYE**

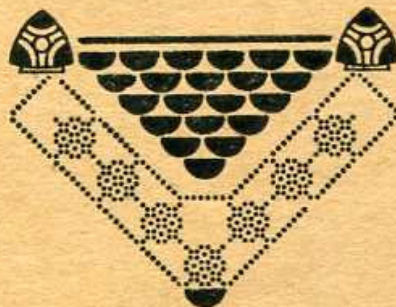
**1932 évi Április hó 20-án
Székelyhidon tartott**

RENDES TAVASZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E

**AZ EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADMÁNYA**

**Nyomatott FISCHER HENRIK, Könyvnyomdájában
Marghitán 1932.**

**AZ ÉRMELLÉKI
REF. EGYHÁZMEGYE**

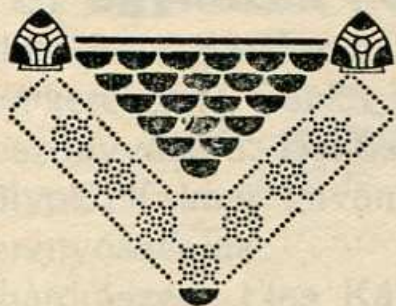
**1932 évi Április hó 20-án
Székelyhídon tartott**

RENDES TAVASZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E

**AZ EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADMÁNYA**

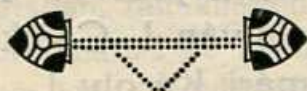

**Nyomatott »FISCHER HENRIK«, Könyvnyomdájában
Margittán 1932.**

Az Érmelléki Református Egyházmegye.

1932 évi április hó 20-án Székelyhidon
tartott rendes tavaszi közgyűlésének.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

J E L E N V A N N A K :

a) elnökök: VÉGH JÓZSEF esperes és
PAPSZÁSZ LAJOS gondnok.

b) tanácsbírák:

LELKÉSZI:

VILÁGI:

Takács Zsigmond	Bónis Elemér
Lengyel Pál	dr. Gulácsy Sándor
Jakab József	
Szabó Zoltán	
Laczák Dezső	

c) tisztviselők:

Kalmár István lelkeszi főjegyző
Hegedüs Albert „ al „

d) egyházak képviselőiben:

Albis: Saja Sándor I. Kemecei György Ipr.
Apátkeresztur: Csuka Ferenc I.
Asszonyvására: Bakos József I.
Bályok: Kalmár István I.
5 Berettyószéplak:
Bihardiószeg: Fias Kálmán I.
Biharfélegyháza: Egei István I,
Biharvajda:
Csokaly:
10 Érabrány: Debreceni László I.

1. ssám. VÉGH JÓZSEF esperes a közgyűlés előtt így imádkozott:

Porig megalázva magunkat, imára kulcsolt kezekkel állunk meg előtted. Atyánk Istenünk! Itten nincsen ki segítsen, hát kihez folyamadjunk! Bűnös voltunk tudatában, feltekintvén rád Atyánkra, könnyű csordul az orcánkra! Te mindeneket tudsz, mindeneket látsz, a nagy mindenséget s benne sorsunkat is. Te igazgatod! A rügyfakasztó tavasz, a nyár érlelő melege, az őszi hervadás, mind Tőled származik!

A holdvilágos est, a hajnal bibora, délifényében a nap, a korom sötét éj, a nagy mindenségben akaratod szerint váltogatják egymást!

Porgyermekeidnek arasznyi létét öröm virágokkal s szuró tövisekkel kezéd hinti be! Népek, nemzeteknek sorsa, dicsősége balszerencséje, megaláztatása, előtted nem titok! Lelkünkben, szivünkben mint nyitott könyvben olvasol, egyéni fájdalminkat, fajunk s vallásunkat fenyegető veszedelmeket, megpróbáltatásainkat előtted nem takargathatjuk el! Lelkünkben a kétségbeesés lángja ég a jövő miatt, lábaink alól a jövő kenyerét, fejünk felől a tetőt viszi el a féketvesztett ár. a Te ítéleted! Elismerjük bevaljuk alázatosan, hogy sok hibánk s bűneink mulasztásaink miatt meg is érdemeljük sujtoló kezédnek látogatásait, épen ezért a siralomnak völgyéből kiáltunk hozzád: elégeld meg immár szenvedéseinket, hozd el egy boldogabb jövődönnek derengő hajnalát, irgalomból, szent kegyelmedből!

Minket pedig, kik most szent országodnak építése czéljából gyűltünk együvé, áldj meg, szentelj meg a bölcsességnek, a megértő szeretetnek lelkével, hogy sikeres munkálkodásunk nyomán, haragodat kiengesztelve s bocsánatot nyerve, erősödjön bennünk s általunk az egész emberiségben a hit, a reménység és a szeretet.

Ámen.

2 szám. A jelenlevők számbavétele (45) és a távollevők igazolása után.

Esperes kimondja a szabályszerű megalakulást és Pappszász Lajos gondnok phylosophikus gondolatokban gazdag beszéde nyitotta meg a gyűlést. Kifejtette, hogy a történelem, mint tudomány és a történelmi phylosophia nem elégedve meg az események rideg egymásutánjának felsorolásával, kutatásának terét áttette az akkori helyzet és viszonyok mérlegelésével a szellemi, lelki indító-okok területére is, keresve a cselekmények e térről származó rugóit. Egyházmegyékben a mai nehéz, szorongatott viszonyok közepette is a megértő szeretet, békére való törekvés, minden vizályt ki küszöbölni akaró szellem volt az uralkodó, hogy minden igyekezetével teljesítse magasztos hivatását, mint egyetemes református magyar egyházközület egyik orgánikus része és a történelemben is így kapjon helyet. Ennek a szellemnek pedig első és leghivebb képviselője szeretett esperesünk Végh József volt. Majd lejáró mandátumára hivatkozott, köszönetet mondott és elbucsuzott, kifejezést adva hitének, mint ref. magyar és bizva rendületlenül egy közeli jobb jövődöben.

3. szám esperesi jelentés az érmelléki egyház megye vallás erkölcsi álla-potáról, kül, s beléletéről, az 1931 évben megtartott egyházlátogatási jegyzökönyvek alapján.

1931 öszén nem tartván közgyűlést benti jelentésemet csak most van szerencsém beterjeszteni. Mint minden évben, ugy az elmúlt évben is világi, s egyházi tanácsbiráink, lelkész-i dékánjaink szives s buzgó közreműködésével ejtettük meg minden egyházban a szokásos kánonszerű egyházlátogatást! Mielött a tapasztaltakat részletesen is ismertetném, kedves kötelességemnek ismerem hálás köszönetemet nyilvánítani már most mindazokkal szemben, kik a vizitáció nehéz, terhes munkájában nekem mint öregembernek, készséggel jöttek segítségemre.

I. Az Egyházak Belélete.

1. Híveinknek 25-50 % a látogatja nagy ünnepeken a templomot.

15-40 % vasárnap délelőtt,

10-25 % vasárnap délután,

1 - 2 % hétköznapokon délelőtt, délután hétköznapokon nincs Istentisztelet sehol.

2. Isten igéje minden vasárnap délelőtt minden egyházban prédikáltatik.

3 Vasárnap délután 23 egyházban van káté-magyarázat.

4. 10 egyházban bibliamagyarázat, 2 helyen csak ima.

5. Hétköznapi istentisztelet a vett jelentés szerint imával mindenütt van, 8 helyen bibliaolvasást is tartanak. Bibliamagyarázat adventben van 21 egyházban bőjti heteken 5 egyházban.

6 Gyermekek istentiszteletet 13 helyen tartottak 78 esetben.

7 Az iskolás gyermekek III-VII. osztályosok résztvesznek úgy a vasárnapi, mint a hétköznapi istentiszteleteken.

8 Vasárnapi iskola iskola ma már minden egyházban van, 41 csoport, 1700 növendékkel.

9 Konfirmációra 26 helyen lelkész, 9 helyen lelkész felügyelete mellett tanító oktatja a növendékeket, a konfirmáltak további lelki gondozását a bibliakörök végzik.

10. Van 23 bibliakör 390 taggal. 18 leányegylet 431 taggal.

11. Nőszövetség 32 egyházban van 1681 taggal.

12. Énekkar 23 egyházban van 730 taggal, énekkar szerepel ünnepi istentiszteleteken, vallásos műsoros estélyeken, előadásokon s meghívásra temetéseken.

13 A családoknak lelkész és tanítós presbyterek általi meglátogatásáról a jelentés számszerű adatokat nem közöl, csak „igen“, „többször“, „nehányszor“

szavakkal adatott meg a kérdésre a felelet. A munka megkezdődött, áldásos eredményeit csak a jövő mutatja meg.

14. Házi istentisztelet tartásáról csak 2 egyházból jött jelentés, ezeket mindenütt a lelkész rendezte meg s vezette le, jelentés szerint szép eredménnyel.

15. Iratterjesztés csaknem minden egyházban van. Lelkész s több helyen tanítók vezetése alatt. Elkelt 13 teljes biblia, 268 Ujszövetség, 504 zsoltár, 726 naptár és 307 néplap

16 Ref. népkönyvtár van 14 helyen.

17. A szegényügyet csaknem minden egyházban a nőszövetségek kezelik de több helyen a polgári község is segédkezik. Felnőtt szegényeknek ki lett fizetve 14,300, gyermekeknek 16 200, összesen 30 500 Lei segély.

18. Külső jótékonyságra kifizettek az egyházak 46,950 Leit.

19. A hivek jótékonyságának összege 152,421 Lei 10.000 Lein felüli adakozók ez évben nem voltak.

20. Az urvacsora kiszolgáltatót 6 alkalommal minden egyházban. A presbytereknek 59 %-a élt rendszeren az urvacsorával. Az urvacsorával élőknek a száma volt :

	Fi:	Nő:	összesen:
Bőjtkor	910	1150	2060.
Husvétkor	2400	3120	5520.
Pünkösztkor	2210	3640	5850.
Ujkenyérkor	1600	1970	3570.
Ujborkor	1204	1424	2628.
Karácsonykor	2670	2920	5590
Összesen:	10994	14224	25218

Betegek a rendszeres urvacsoraosztás alkalmával, de kívánatra bármikor részesültek.

21. Baptisták vannak kevés számmal csaknem minden helyen. Népesebb gyülekezeteik vannak: Diószegen, Székelyhidon, Micskén, Kólyon. Nyíltan bevallott baptista van az egyházmegyében 177 fi,

274 nő, összesen 451.

22. Hitelveinkkel ellenkező szokások leginkább a hivek babonás gondolkodásán épülnek fel, melyek ellen ugy a magánéletben, mint a szószékről küzdenek lelkipásztoraink.

23. Vallásos összejövetel volt 208 esetben.

24. 2 helyen harangszentelés, 8 esetben nagyobb szabásu műsoros vallásos estély, 14 műkedvelő előadás, a szatmári leányegyesület konferenciáján küldöttségileg résztvett eyházmegyei leányegyesületünk. Szalacson vándor egyházmegyei gyűlésünk volt ünnepeles keretek között megtartva.

25. Közönséges büncselekmények: iszákosság, istenkáromlás, verekedésért a polgári hatóság alkalmazott apróbb büntetéseket.

26. Vadházas még mindig van jelentés szerint 71 pár.

27. A tiszta párok egyházilag mindenütt megáldatták a házasságot.

28. 69. vegyes pár kötött házasságot. A születendő gyermekek vallását illetőleg bár mindent megtettek lelkészeink de az uj házassági törvények szerint az első gyermek születése után az apa állapítván meg a gyermek vallását, minden törekvésünk sikertelen maradt.

29. Keresztelést mellőzték 17 esetben.

30. Temetést nem mellőzték egy esetben sem,

31. Legtöbb sérelmünk az iskolai beiratások körül fordultak elő. Közös s bántó sérelem volt a zilahi tanfelügyelőségnek azon törvénytelen rendelete is mellyel a községi segélyezés folyosítását letiltotta mindaddig, amig ő az iskolák költségvetését nem approbálja. Ugy a beiratásnál előfordult sérelmek, mint ezen utóbbi, törvénytelen rendelkezés, bejelentetvén az espereshez, ő a jogorvoslatért a Püspöki Hivatalhoz megtette felterjesztését.

II. Az Egyházak Külélete.

32. Egyházi adózók száma 11,423 választók száma 7, 571.

33. Egyházközségi közgyűlés nincs sehol.
34. Presbyterek száma a 35 egyházban 621.
35. Minden egyházban megvannak a szükséges naplók, anyakönyvek, jegyzőkönyvek, pontosan és kifogástalanul vezetve.
36. Levéltára megvan minden egyháznak.
37. Vagyonleltár 1929-ben felfektetve, mindenütt megvan.
38. Az agrárreform alapján kapott földek kivételével minden más föld az egyház nevében maradt.
39. Az agrárreform során elvettek az egyháztól 82 holdat, lelkésztől 67 és félholdat, tanítóktól 47 és félholdat, ujabban lelkésztől 9-et, tanítóktól 16-ot, egyháztól 13-at, vagyis összesen 235 hold földet. Kaptak az egyházak 178 holdat, lelkészek 167-et, tanítók 435-öt, összesen 780 hold földet. Ezeket rendesen zavartalanul használják az illetékesek.
40. Az egyházaknak van 2,034,368 Lei különféle alapvagyon.
41. Takarékmagtára van 17 egyháznak. A magtárvagyon 205 mm. buza, 629 mm. rozs, pénzértéke ezeknek—250 Leivel számítva—209,500 Lei.
42. Tőkék törvényes kamatozás mellett részben a pénzügyintézeteknél, részben kellő fedezett mellett egyes egyháztégekknél vannak elhelyezve. Hasonlóan kezeltetik a takarékmagtár vagyona is.
43. Egyházainknak van 1,716, 283 Lei adóssága.
44. Az egyházaknak megvan mindenütt az esperes és számvevőszékünk által jóváhagyott költség-előirányzata. A hűvekre kivettelt 2,894,349 Lei pénzádó és 751 mm. termény, amik - ha befolyának fedeznék teljesen a szükségletét.
45. Minden egyház zárszámadását 1931. április 15-én tartott egyházmegyei közgyűlésünk vizsgálta felül s erősítette meg.

A számadások mérlege:

Bevétel	— — —	4,425,506 Lei	—	519 mm. termény.
Kiadás	— — —	4,357,593 Lei	—	519 mm. termény.
Maradvány		68,019 Lei	— — — — —	

46 Micskén az árpádkori, ősi templom, Széplakon. Vajdán, Adonyban s Kólyon a régi, rozoga lelkészi lakások, Ottományban a kántortanítói lakás s a régebbi iskola, Vedresábrányban az omladozó iskola sűrgetik és várják a mihamarabbimegujhdást.

47. Uj építkezésre költött az egyház 132,268 Leit.

48. Karbantartásra fizetett 440,788 Leit.

49. Tűzkár ellen 11,945,400 Leig vannak biztosítva az épületek, tűzbiztosítási díjba 28,008 Leit fizetnek egyházaink évente.

50 Nincsenek kifizetve a belhivatalnokok Vedresábrányban, Szalacson, Poklosteleken, Piskolton, Ottományban, Margittán, Kágyán, Kiskerekiben, Szentmiklóson, Tarcsán, Keserúben és Vajdán. A hátrányok összege 214,000 Lei és 340 mm. termésy. A tetemes hátrány oka részben a nem akarás, de talán még nagyobb részben a hivek anyagi tehetetlensége és leromlása.

51. A különféle egyházkerületi s megyei járálékokkal 165,247 Leivel vannak hátrányban egyházaink.

52. Községi segélyt élveztek egyházaink 182,113 Leit.

53 Pere egyedül a piskolti egyháznak van

54. A régibb temetők mind az egyház nevéen vannak, az uiabban kapóttak azonban még nincsenek telekkönyvezve. Lehetőleg gondozva vannak mindenütt, bekerítve csak egy helyen van, a többiek rendszerint körülárkolva és az árkok partja fával beültetve.

III. Az egyházak iskolaügyei.

55 Egyházmegyénkben 31 egyház 60 tanítóval tart fenn felekezeti iskolát. Apátkeresztur, Érábrány, Poklostelek, Vedresábrányban csak állami iskolák vannak.

56. Költségvetéseiben az egyházaknak az iskolák fenntartása 2,235,895 Leivel szerepel Bár pontos utánaszámítással ez az összeg még egy millióval

magasabbra tehető, hiszen egyik másik egyházközség az iskolai szükségletekre oly kevés összeget irt elő, hogy az nemcsak az iskola szükségleteit nem fedezi, de még egy iskolaszolga fizetésére is kevés,

57. 1930 évben működött 57 rendés, 3 helyettes tanító.

58. Tanítóink becsülettel kivették részüket az egyházépítő munkából minden helyen.

59. Vallást és nemzeti tárgyakat mindenütt jó eredménnyel tanították.

60. Az iskolák felszerelése még nem teljes és tökéletes, de már 1929 évhez hasonlítva lényegesen javult.

61. Egyházmegyénknek van 19 kitűnő, 22 jeles 9 jó, 9 megfelelő és 1 nagyon gyenge iskolája, a Hőgye Sándor vajdai tanítóé. Közgyűlési határozatunk szerint a kitűnő tanítók neveit alábbiakban közöljük :

Benke Pál, Keszy Ilona, Jakab Lajos, Lengyel Eszter szalacsi, Kántor Péter, Kántor Péterné, Matta Ferenczné margittai, Szabó Ilona kágyai, Tóth Miklós szentimrei, Kassay Ida, Pálfy Gizella, Pálfy Irén, Tóth Zsigmond mihályfalvai, Váry Margit b. félegyházi, Asók István, Kis Lajos, Szántó Béla diószegi, Kocsis Lajos, Ebergényi Irén b. széplaki tanítók.

IV. Statisztikai adatok az anyaegyházban.

	Fi:	Nő:	Összesen:
62. Született törvényes	— 477	— — 466	— — — 943
törvénytelen	— 52	— — 30	— — — 82
Összesen:	529	496	1025

63. Meghalt s eltemettetett 319 — — 490 — — — 809

64. Házasságot kötött 228 tiszta, 69 vegyes, összesen 297 pár,

65. Konfirmált 205 fiu, 164 leány, összesen 369.

66. Áttért 3 fi, 3 nő, összesen 6.

67. Kitért 16 fi, 50 nő, összesen 66. (Kitérték Diószegen 19, Bogyoszlón 7, Micskén 28 összesen 54-en, a többi helyeken 1-2-t számítva, összesen tizenketten. A micskei és diószegi áttéréseknek indoka

az új anyakönyvi törvényben keresendő, minek folytán a régebbi baptisták most egyszerre jelentkeztek kitérésre:)

68. Lélekszám az 1930. dec.-ben végzett népszámlálás s a bejelentett adatok alapján:

	Fi:	Nő:	Összesen:
Az anyaegyházakban -	19,298	19,922	39,220 lélek.
Szórványokban — — —	617	665	1,282 „
Összesen:	19,915	20,587	40,502 „

A szórványokban történt születések, halálozások és házasságok minden helyen az anyaegyház anyakönyveibe lettek bevezetve s azok ott is vannak feltüntetve.

Kelt Órmihályfalva, 1931. augusztus 10

Tisztelettel:

VÉGH JÓZSEF

ref. esperes

Közgyűlés a nagy gonddal összeállított s felolvasott jelentést tudomásul veszi.

4. szám. Esperes időszaki jelentése:

1931. április 15.-én tartott egyházmegyei közgyűlésünk óta elnökileg elvégzett ügyekről s intézkedéseimről, jelentésemet alábbiakban van szerencsém betérjeszteni.

Fentemlitett gyűlésünkről elmaradásokat utólagosan, mindannyian igazolták.

Közgyűlésünk határozata értelmében, a renitenskedő piskolti gyülekezetet — miután az engedélyezett 21 nap alatt nem alakították meg a presbiteriumot, a nyert felhatalmazás alapján gondnokság alá vétettem, az ügyek vezetésére a gálospetri presbiteriumot kértem s hatalmaztam fel, Nt Takács Zsigmond lelkész ur elnökléte alatt. Az időközben még jobban elmérgesedett piskolti ügynek rendezése céljából, két alkalommal magam, egyizben gondnoktársammal együtt, egy másik esetben Főtiszteletű Püspök ur s Méltóságos Thury Kálmán kerületi főgondnok, továbbá egyházmegyei gondnok Méltóságos Pappszász Lajos s felügyelő lelkész urak társaságában szállottunk ki. A jóakaratu atyai tanács, törvényeinkre való hivatkozás, a sérelmes panaszokra adott felvilágosítás sikertelennek bizonyult, a felizgatott s félrevezetett hivek nagyrésze, csak akkor és csak

abban az esetben volt hajlandó megalakítani a presbiteriumot, ha templomépítésre a régi presbiteriek váltókezessége mellett felvett s ma már 300.000 Leit meghaladó tartozást a régi presbiterium a sajátjából fizeti ki. A kerületi elnökség a hiveknek ilyen nagyfoku értetlenségén, rosszakaratán megbotránkozva, keserü csalódással eltávozott. Panasz, küldöttség, feljelentések ettől kezdve egymást érték, egyik párt a másikat vádolta meg, míg végre f. év márc. 13.-án, az általam kiküldött Nt. Hegedüs Albert szalacsi lelkész elnöklete alatt megtartott választói gyűlés, megválasztotta a gondnokot s közfelkiáltással az egész presbiteriumot. Ezen esemény feletti örömöm azonban csak pár óráig tartott, mert a jelentés beérkezésével egyidőben befutott a választás elleni fellebbezés is, mely felett tegnapi bírósági ülésünk ítélkezett s a normális állapot elérése reményében a választást megerősítette.

Kerecsényi József, biharfélegyházai gondnok felmentését, egyh. tanács véleménye alapján tárgyalásra előkészítettem.

Néhai Kalas István albisi lelkésztársunk, valamint Kiss Lajos diószegi tanító nyugdíjaztatását előkészítettem, fájdalom Kalas István testvérünk, ki a nyugdíjelvezetést csak 1931 október 1-től kezdte volna meg, azt megelőzőleg már június 3-án öröknyugalomra tért Nagyváradon, hová magát gyógykezeltetni vitette. Temetésén Főtiszteletű Püspök ur Nagytiszteletű Csernák Béla főjegyző ur s a család kivánságára magam is szolgáltam. Koporsójára odahelyeztem egyházmegyénk koszoruját. Fájó részvétünket kifejeztem a bánatba merült család előtt. Őldott emlékét egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvének külön lapján kérem megörökíteni.

Tanítói karunk méltó büszkeségének, Kiss Lajos diószegi tanító urnak nyugdíjaztatása, míg egyfelől örömmel, másfelől bánattal, de egyben reménységgel is tölti el lelkünket. Öröm, hogy hosszú értékes munkálkodás után, jól megérdemelt nyugalomába mehetett; bánat, mert hiszen hozzá hasonló, igaz hithű puritán Kálvinista, hivatásának élő utódot keresni s találnunk nem könnyű dolog; végre a mi szívünkön átrezeg az a hit, az a jóleső remény, hogy a jó Isten őt még nagyon sokáig élteti s nem szakad meg végkép közöttünk a kapcsolat, ő tovább is a miénk lesz, miénk marad.

A Kalas István halálával megüresedett albisi lelkészi állás

betöltéséig a felügyelő lelkészi tiszt végzésére, Nt. Jakab József bogyoszlói lelkész urat kértem fel és biztam meg, kinek bölcs, tapintatos intézkedései alapján, az ő s Kozma Lajos tanácsbíró ur elnöklete alatt, a lelkészi állás Saja Sándor érmihályfalvai segédlelkész egyhangu meghívásával be is tölthetett, minden vonalon betartatván az egyházi törvényeknek a lelkészválasztást szabályozó paragrafusai. Az ifju lelkész beiktatását személyesen végeztem el, megjelenvén ott azon alkalommal Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok ur és a választást levezető elnökség is. Saja Sándor legifjabb lelkésztársunknak egyházmegyénk kötelekébe való beiktatását midőn kérem, jelentem azt, hogy ő az állást már dec. 1.-én el is foglalta, helyettes lelkészi minőségben, az így megürült esperesi káplánságra püspöki engedéllyel Barcsa Sándor segédlelkész urat hívtam be szolgálatételre.

Mint fájó sebet s mint véletlen ért nagy veszteségünket be kell jelentenem, néhai Dr. Gellért Sándor egyházmegyei ügyészünknek hirtelen, váratlanul bekövetkezett halálesetét. Fajunk, vérünk szolgálatában hanyatlott alá munkás keze s hullot ki kezéből a toll. Temetésén, hol velem együtt egyházmegyénk lelkészi karának, világi alkotó tagjainak több mint felerésze, a nagyvidék minden rendű s rangu lakósága megjelent a gyászruhákban is fényesen dokumentáltak, mennyire szeretett s nagyrabecsült embere volt a társadalomnak, fajának egyházának, hogy az aránylag testileg kicsiny emberben mily nagy s milyen nemes szív dobogott s hogy milyen nagy értéket veszítettünk el benne. Emlékének jegyző könyvünkben való megörökítését szintén tisztelettel kérem.

1931. november 13.-ára, több bíróság elé tartozó ügy elintézésének a céljából, az időszaki bíróságot összehívtam, amikor is:

1.) Steinmetz Imre s Szebeni József kiskereki tanítóknak egyházmegyei bíróságunk ítélete ellen megfellebezett s a ker. bíróság által pótlás, újabb ítélethozatal végett leadott fizetés ügyében hozott az időszaki bíróság újabb ítéletet, melyben Steinmetz Imrét keresetével elutasította; Szebeni Józseffel szemben pedig elkötelezte a kiskereki egyházat, hogy természetben való járandóságát a tanítónak jövőben mindig természetben szolgáltatassa ki s a folyó 1931—1932 tanévre pedig 4.910. Leit készpénzben fizessen ki. Felek az ítéletet tudomásul

vették s abban megnyugodtak.

2) Péter Béla székelyhidi tanítónak, Szabó Lajos tanító-társa, Bokor Ferencz egyháztagnak Péter Béla tanító elleni közös fegyelmi ügyük, a panaszok kölcsönös visszavonása alapján, tárgyalás megtartása nélkül, ügyész hozzájárulásával, békeségesen befejeztetett.

3.) Némethy László, s Poroszlay Pál tóti lakosoknak Kovács Lajos tóti lelkész elleni fegyelmi ügyében sem került tárgyalásra s ítélethozatalra az ügy. Egyházmegyei ügyész ugyanis az egyház belbékéje érdekében hozzájárult a felek között történt azon békeséges megállapodáshoz, melyet panaszlott lelkész írásbafoglalva esperesnek át is adott. A kölcsönösen megtett kijelentések után bíróság az eljárást végzésileg megszüntette.

Balla Imre székelyhidi református egyháztagnak, Szabó Zoltán székelyhidi lelkész ellen Püspök úrhoz beadott, onnan hivatalomhoz letett panaszát, Bónis Elemér tanácsbíró ur társágában személyesen bevizsgáltam. Miután a vád minden pontja alaptalannak bizonyult, miután panaszos maga beismerte, hogy pusztán hallomásokra épített vádjai mind halomra omlanak, tudatlanságát, gyarlóságát beismerve, sértett lelkészétől engedelmet kér. Megtorló intézkedéseket közérdekből panaszlott sem kérvén, az ügyet befejezettnek jelentettem ki.

Kovács Sándor s Özv. Czégény Józsefné margittai lakosoknak, Balogh Ferencz lelkész s az egész presbiterium ellen beadott panaszos ügyében az ügyészi vélemény meghallgatása, lelkésznek a vád minden pontjára kiterjedő felvilágosítása alapján, az egyházmegyei elnökség a fegyelmi eljárást mellőzi s erről panaszosokat végzésben értesíti.

Kiss András és társai köbölkúti lakosoknak egyenesen Püspök úrhoz beadott s Varga Béla lelkész s az egész egyházi vezetőség ellen irányított panaszos ügyében f. év március hó 15.-én egyházmegyei gondnok urral közösen vezettük le helyszínen a vizsgálatot. Miután panaszosok minden vádja, minden állítása alaptalannak bizonyult, miután panaszosok maguk belátták, hogy méltatlanul, hamis nyomon haladva rágalmazták meg lelkészeket és az egész presbiteriumot, miután ünnepélyesen engedelmet kértek a felettes hatóságtól s a megsértettektől s miután alaptalan vádjaikat visszavonták, közérdekből az ügyet befejezettnek jelentettük ki.

Bokor Sándor volt diószegi segédlelkész ellen, Györgyevics Sándorné által lakbérhátrány ügyében beadott panaszt, mint olyat, ami a polgári bíróság elé tartozik, elutasítottam. A diószegi egyház ellen fizetéshátránya folyósítása ügyében beadott kérelmét pedig szintén el kellett utasítanom, mivel a megejtett vizsgálat szerint, nem az egyház maradt adósa Bokor Sándornak, hanem Bokor Sándor az egyháznak.

Barcsay Endre, s társai margittai panaszosoknak a főgondnok és presbiterek választása ellen beadott fellebezésöket, a bírósági tárgyalásra előkészítettem, a tárgyalást a tegnapi napra kitűztem.

Csengeri Sándor monospetri egyházgondnok ellen hiányos elszámolás miatt az eljárást hivatalosan azért nem indítottam meg, mert egyháztanács jelentése szerint olyan elfogadható biztosítékot nyújtott, minek alapján a kérdéses 6 000.—Lei hiány meglegelte biztos fedezetét.

Mig mint sajnálatos tényt emlitem meg, hogy Főtiszteletű Püspök urnak mult évre egyházmegyénk területére kilátásba helyezett főpásztori látogatása, közbejött akadályok miatt elmaradt, addig jóleső érzéssel jelentem, hogy f. évben május legvégén és június hó elején egyházmegyénkben nyolc egyháznak a meglátogatását helyezte kilátásba. Ezen egyházak: **Aszszonyvására, Keresztur, Érábrány, Érbogyoszló, Ottomány, Értarcsa, Gálospetri és Érsemjén.**

Érkeserü, lelkésznek alig meghálálható adománya felhasználásával a mult év folyamán, a harmadik iskola céljára megvett telken, egy kulturházat építtetett, a gyülekezet kívánságára annak felavatását magam végeztem el, azt megelőzőleg Nt. Szabó Zoltán úr a templomban tartott szépen felépített alkalmi beszédet,

A tanítói egyesületnek mult évi egyházmegyei közgyűlésünkhöz beadott memorándumát a kerületre felterjesztettem.

Egyházaink s felekezeti iskoláink részére törvény szerint folyósítandó, de önkényesen visszatartott segélyek kiutalása tárgyában megtettem előterjesztéseimet.

Vedresábránynak megengedtem ideiglenesen. hogy 10 000 Leies banki tartozását gyámintézeti pénztárunkból felveendő hasonló összegű kölcsönnel egyenlíthesse ki.

Hálás szívvel kell megemlékeznem Nt. Rác Lajos volt micskei, ma már nyugalmazott lelkésztestvérünk nemes csele-

kedetéről, ki ismerve volt egyházának nehéz anyagi viszonyát, annak felsegélyezésére szerény nyugdíjából 15 000 -Leit adományozott. Kérem közgyűlésünk jegyzőkönyvi kivonatban fejezze ki hálás köszönetét

Nem hallgathatom el, hogy Szebeni József kiskereki tanító atyánkfia, pár nap múlva április 24-én üli meg tanítói szolgálatának 50-éves jubileumát, 50-év nagy s hosszú idő, még ha nyugodt s zavartalan boldogságban folynak is le annak percei, hiszen minden más szolgálathoz viszonyítva a tanítói szolgálatot joggal lehetne, mint a háborus éveket kétszeresen számitani, melyekben nem a méltánylás és elismerés rózsái fakadnak. Ha az ilyen hosszú, küzdelmes, sokszor nélkülözésekben gazdag munkálkodás felett könnyelmű felületességgel siklik is el a gyarló emberi közvélemény, közgyűlésünk akkor is adja meg neki 50-év becsületes munkálkodása után az erkölcsi elégtételt, üdvözölje őt szeretettel, s kívánjon neki a mostaninál sokkal boldogabb, nyugalmasabb, békességesebb életet.

A közalap 1931 évi számadását, 1932 évi költségelőirányzatát bizottságilag megvizsgáltattam, felterjesztettem. Egyházmegyei gyámpénztárunk, házisegély-pénztárunk számadásainak megvizsgálásánál közreműködtem, a lelkészi s tanítói államsegélyek szétosztásáról amíg volt mit osztani, gondoskodtam.

A személyi változásokat alábbiakban van szerencsém ismertetni:

Érmihályfalva Tóth Zsigmond helyettes tanítóját rendes tanítónak. Biharó őszeg, Bod Ferenc. Gálospetri, Kádár Antal. Kágya, Kenyeres Margitot választja meg rendes tanítóknak.

Mint helyettes tanítók nyertek alkalmazást: Balogh Károly Csokalyon, Fazekas Margit Értarcsán, Orbán Lajos Tótiban, Kulcsár Márton Micskén, Balázs Ilona Székelyhidon, Szabó Ilona Szentmiklóson. Nevezett helyettes tanítókat egy évre megerősítettem Tóth Zsigmond, Bod Ferenc, Kádár Antal, Kenyeres Margit megválasztott rendes tanítókat, egyházmegyémbé bekebelezni s amennyiben esküt nem tettek, tőlük a hivatalos esküt kivenni kérem.

Egyházmegyénk kötelékéből eltávoztak: Szalacsra exmittált Diószegi Károly, valamint Diószegre exmittált Bokor Sándor segédlelkészek és Mátyássy István micskei tanító.

Az erdélyi egyházkerület által hozzájárulás céljából

megküldött „Férfiszövetség“ alapszabály tervezetét tanulmányozás s közgyűlésünk előtt való ismertetés céljából Debreczeni László lelkésztestvérünknek osztottam ki.

A magyarországi református zsinat által elfogadott „Isteni tiszteleték rendtartása“ című új s esperesi értekezletünk által is megbírált liturgiás könyv ismertetésére Hegedüs Albert egyházm. jegyző urat kértem fel, ugyanis úgy a „Férfiszövetség“ alapszabálytervezetére, mint a liturgiás könyvre nézve egyházkerületi közgyűlésünk bekérte az egyházmegyéknek véleményeit.

Nagyváradon az ősz folyamán a két egyházkerület által közösen megrendezett „Nagy hét“ konferenciáin résztvettem s jól esett megállapítanom, hogy velem együtt ott volt egyházmegyénk papjainak, papnőjeinek, világi papjainak, a nőszövetségek képviselőinek igen jelentékeny része. It várt reám az a szomorú kötelesség, hogy be kellett jelentenem egyházmegyei nőszövetségünk elnöknőjének Pappszász Lajosné Öméltóságának tisztségéről való megmásíthatatlan lemondását, melyet részben a saját gyengélkedése, de még inkább kedves két kis leányának az édesanya teljes önfeláldozását igénylő-betegeskedésével indokolt. A súlyos, de tiszteletreméltó érvek előtt fájó lemondással meghajolva, a lemondást elfogadtam s az új elnöknő megválasztása céljából a mai napra az egyházmegyei nőszövetség alkotó tagjait össze is hívtam, amely nőszövetségi ülés új elnöknőjét Bónis Elemérné Önagysága személyében meg is választotta.

Nagytiszteletű Csécsi Imre aradi lelkész ur kívánságára s írásban hivatalomhoz megküldött felhatalmazása alapján, ki 1928-ban az éradonyi egyháznál 30.000-Leies alapítványt tett s az alapítólevélben kikötötte, hogy a tőke a kamatokkal mindaddig növelendő, míg az 100.000.-Leire fel nem szaporodik, mikor is a kamat 30 százaléka a mindenkori lelkészt, 20 százaléka pedig a mindenkori kántortanítót illeti meg, tekintettel a mostani nehéz gazdasági viszonyokra, alapító hozzájárulásával, megengedtem, hogy 1932, 1933, 1934 években a kamat 20%-a csatoltassék a tőkéhez, 80%-a pedig fentemlitett arány szerint osztassék ki a belhivatalnokok között; 3 év múlva az alapítólevél rendelkezéseinek betartása kötelező. Megengedtem továbbá, hogy megfelelő biztosíték mellett ők maguk is vehessenek kölcsön az alapítványi tőkéből. A nemes alapító kívánsága,

s intenciói elől nem zárkozhatván el, tettem meg fentti intézkedéseimet, minek tudomásulvételét, megerősítését kérem.

Ha sötét volt a szín, mellyel 1931 évi jelentésemben egyházmegyémnek anyagi állapotát ecseteltem úgy mostani helyzetünk megfestéséhez megfelelő színeket nem lelek. Míg 1930.—ban az egyházi adókból átlag 60 százalék vételeztetett be, addig 1931.—ben a bevett összeg alig éri el a 30 százalékot; sőt van olyan egyházközségünk is, hol a kivetett adóknak csak 12 százaléka vétetett be. Lelkészeink, tanítóink beígért államsegélye 1931 augusztustól kezdve nincs folyósítva, de ha lesz is, a vett információk szerint az a régebbinek csak egyötöd része lehet.

Hiveink részvétlensége mellett, az általános gazdasági leromlás, az állam hatalom közömbössége, mely az egyházi adók behajtásához a községi segélyek folyósításához rendeletileg megteszi ugyan a kért intézkedéseket, de ugyanakkor,—mintha gyönyörűsége telnék felekezetiünk végvonaglásának szemlélésében, másik újabb titkos rendeletével felfüggeszti, hatálytalanítja elébb tett intézkedését.

Jelen siralmas, s szomorú helyzetünkből, hol, s merre van a kiút, azt csak a jó Isten tudja, akinek hatalma van a keserűből is édeset hozni ki. Bizzunk benne rendületlen hittel, kérjük imázó lélekkel, elégelje meg már a reánk mért szenvedéseket, s a hosszú nehéz megpróbáltatások után hozzon ránk boldogabb jövőt.

Az egyházi adminisztráció körébe tartozó ügyeket, erőn, s tehetségem szerint igyekeztem minél pontosabban, s minél gyorsabban elvégezni. Ha itt ott mulasztások, talán tévedések, hibák is fordultak elő, kérem azokat nem a jóakarát, s kötelességérzet hiányának, hanem az öreg ember gyengeségének, s gyarlóságának tudni be.

Mielőtt időszakai jelentésemet bevégezném, úgy a magam, mint az egész egyházmegyei tisztikar nevében hálás köszönetünket nyilvánítom a Nt. s Méltóságos egyházmegyei közgyűlés előtt, azon megértő, s jóindulatu támogatásért, megbecsülésért, melyben bennünket a most lejáró 10 éves megbízatásunk alatt részesítettek.

Egyházi törvényeink, kerületünkre vonatkozólag a 10 évenkénti tisztújítást irván elő, a mai tisztikar megbízatása ezek szerint f. év végével lejár, ugyanazért, hogy egyházmegyének vezetésében semmi hézag, fogyatékoság ne állhasson elő, már

most tisztelettel indítványozom, hogy rendelje el közgyűlésünk az új tisztikar megválasztására a szavazást, úgy hogy a szavazatok július 1.-ig minden egyházból beadassanak az esperesi hivatalhoz. Hatalmaztassék fel az esperes, hogy azokkal szemben, kik általános szavazattöbbséget nem nyertek, vagy megválasztásukat nem hajlandók elfogadni, szeptember 1.-i dátummal elrendelhesse az új szavazást. A szavazat bontó bizottságba kérem kiküldeni Takács Zsigmond, Orosz Lajos s Molnár József szomszédos lelkész urakat.

A fáradt vándor nyugalmat keres, pihenésre vágyik, érzi, hogy az ut hátralevő részét megfutni képtelen. Őreg, fáradt vándor vagyok magam is, a nehéz felelőségteljes hivatal viselésére hiányzik már az erő s a joggal elvárható tevékenység s agilitás. Kérem a 'Nt. és méltóságos közgyűlést válaszszeretted helyemre jobb, fiatalabb, munkabiróbb, tevékenyebb esperest, aki sima vizeken, kedvező szelekkel vezesse, kormányozhassa szeretett egyházmegyémnek hánykodó hajóját, melyet én a tomboló viharban az elmerüléstől megmenteni nem érezek magamban elég erőt.

Jelentésem tudomásulvételét kérve, vagyok s maradok a Nagytiszteletű s Méltóságos egyházmegyei közgyűlésnek.

Érmihályfalva, 1932. április 10.

Aláíratos szó'gája:
VÉGH JOZSEF
esperes.

a., Közgyűlésünk a betérjesztett esperesi időszaki jelentést tudomásul veszi és az abban felsorolt intézkedéseket jóváhagyja.

b., Kalas István albisi lelkész és Dr. Gellért-Sándor egyházmegyei ügyész elhunytak emlékét jegyzőkönyve külön lapján kegyelettel megörökíti.

c., Kiss Lajos bihardíószegi tanítótól, az egyházmegyei tanítótestület legkiválóbb tagjától nyugalomba vonulása alkalmával áldás kívánással vesz búcsút. Ki hosszú pályafutása alatt tisztán érdemei által elnyerte mindazt a tisztséget és kitüntetést, amit egy felekezeti tanító elérhet, érdemdus multjára

visszaemlékezései tegyék boldoggá nyugalma csöndes, békés napjait.

d. Küzdelmes tanítói működésének 50-éves jubileumát ülvő Szebeni József kiskereki tanítót, mint a tanügy érdemes munkását, közgyűlésünk szeretettel üdvözli és minden jót kíván neki.

e. Rácz Lajos micskei nyugalmazott és Orosz Lajos érkeserüi lelkészeknek nemes áldozatkészségről tanuskodó adományaikért köszönetet mond az egyházmegye.

f. Jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy az adonyi Csécsi-alapítvány kamataiból 1932-34 években, az alapító kívánsága és felhatalmazása szerint az eredeti rendelkezéstől eltérően a nehéz viszonyok miatt, 20% csatoltassék a tőkéhez, 80% pedig 8:2 arányban a lelkész és tanító között osztassék fel.

g. A piskolti egyház igazgatására az egyházmegyei közgyűlés nevében s felhatalmazása (3 d.,/1931 sz. hat.) alapján esperes által kiküldött gálospetri presbiterium megbizását közgyűlésünk megszünteti, mivel a választás elleni felebbezéssel megtámadott presbiteriumot az egyh. megye bírósága tisztségében megerősítette s így remény van reá, hogy a felzavart egyház élete lassanként a rendes mederbe terelődik.

h. Az egyházmegye tisztikarának mandatuma f. év végével lejárván, közgyűlés a presbiteri választás alá eső összes tisztségek betöltésére július 1. határidővel elrendeli a szavazást és megbizza s felhatalmazza esperest a jelentésben ajánlott módon és bizottsággal a szavazatok beszédésére és felbontására, szükség esetén pedig új szavazás elrendelésére.

i. Szabó Zoltán tanácsbíró a közgyűlés általános helyeslése mellett az egyházmegye elnöksége, főként természetesen Esperese előtt teljes elismeréssel hajlik meg és hálás köszönettel adózik az egyházmegye vezetésében 2-évtizedes fáradhatatlan és sikerekben oly gazdag működéséért és egyházunk jobb jövőjében rendületlen hittel bizva és szeretve tisztelt Esperesünk kipróbált, bölcs kormányzása mellett biztonságot

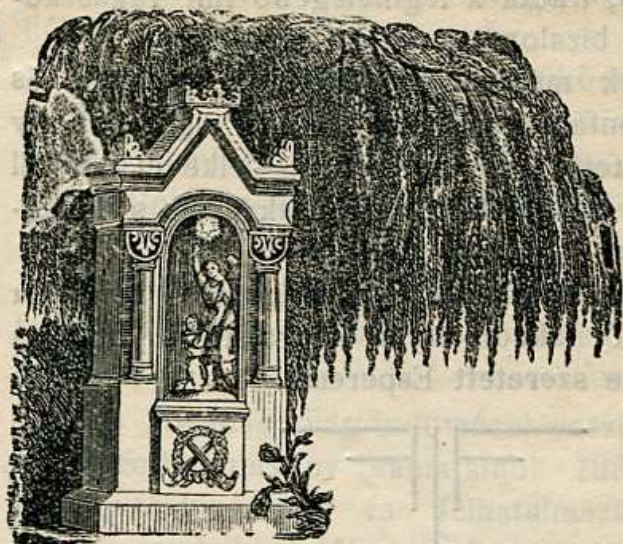
remélve s látva, iránta a legmelegebb fiui ragaszkodásnak s teljes bizalomnak ad kifejezést.

Esperesünk mélyen meghatva a bizalom és szeretet ily spontán megnyilatkozásától igéri, hogy mint eddig is tette, egész szívével—lelkével oda áll egyházmegyéje szolgálatára, míg csak ereje s körülményei engedik.

Közgyűlésünk könnyezésig meghatva hallgatta az igazán szívből fakadó atyai szavakat s hosszas ovációval éltette szeretett Esperesét.

EMLEKEZTE LEGYEN ALDOTT
KALAS ISTVÁN albial lelkesnek!
Dátor és híu harcosos volt az egyházi köz-
életnek példaköve az őszinte székmondó,
nyitkos papnak, talán utolsó képviselője a
társadalom lévő régi legényes diák-typusnak.
Nestorunkként jött előtünk galamb-ger-
nyű, de az idő szíve alatt meghajlott nem
akaro egész vállával, mint öök ellenzék és
éő tisztosás a váltózott idővel és sorunk
patra fordultával szemben. Sírba hanyatlott
előtünk hatalmas alakja, de emléket őrizünk
és áldjuk, mert az igazak emlékezete áldott!

EMLEKEZETE LEGYEN ÁLDOTT

KALAS ISTVÁN albisi lelkesznek!

Bátor és hű harcosa volt az egyházi közéletnek, példaképe az őszinte, szókimondó, nyíltszívű papnak, talán utolsó képviselője a kihalóban lévő régi legendás diák-typusnak. Nestorunkként járt előttünk galamb-ősz fejével, de az idő súlya alatt meghajolni nem akaró széles vállaival, mint örök ellenzék és élő tiltakozás a változott idővel és sorsunk balra fordultával szemben. Sirba hanyatlott előttünk hatalmas alakja, de emlékét őrizzük és áldjuk, mert az »igazak emlékezete áldott!«

EMLÉKEZETE LEGYEN ÁLDOTT

DR. GELLÉRT SANDOR egyházmegyei ügyésznek; A jószivú, egyenes lelkű, igazbárátnak, egyházához és fajához halálig hű és értök féltőn aggodalmaskodó, odaadással buzgólkodó fiának, az Isten dicsőségét szép énekléssel zengő cantornak kedves emlékét hálás kegyelettel örökitjük meg.

5. szám. Egyházmegyei házi pénztár számadása 1931 évről:

bevétel	— — — — —	95.901. 85 leu
kiadás	— — — — —	75.595. — „
	<u>pénztári maradvány</u>	<u>20.306. 85 „</u>
Vagyon 1931 dec. 31-én	— —	105.445. 85 „

Költség előirányzat 1932 évre:

szükséglet	— — — — —	75.760 — leu.
fedezet	— — — — —	76.046 85 „
	<u>Felesleg</u>	<u>286 85 „</u>

Tudomásul vétetik.

6. szám. Házi pénztár előterjesztésére.

Közgyűlésünk az eddigi lélek-szám után 140 banis egyh. m. közíg és közalapi járulékokat 120 banira csökkenti le.

7. szám. Nagyobb fegyelem és rend céljából

Közgyűlésünk rendbirságot alkalmaz és felhatalmazza Esperest, hogy felsőbb hatósági intézkedésekkel bekívánt felterjesztések és jelentések beadásában mulasztók vagy késedelmeskedőkkel szemben sürgetés esetében 1-2-300 leu büntetést rójon ki és ezeket az összegeket az illetők legközelebbi kongruájából vonja le az egyh. megyei lelkészi gyámpénztár javára.

8. szám. Az egyházmegyei lelkészi gyám és nyugdíj intézet számadása 1931-évről:

bevétel	— — — — —	537.910. 85 leu
kiadás	— — — — —	513.210. — „
	<u>pénztári maradvány</u>	<u>24.691. 85 „</u>
Vagyon 1931 dec. 31-én	— —	1.438.490. 43 „

Költség előirányzat 1932-évre.

bevétel	— — — — —	1.666.150. 43 leu.
kiadás	— — — — —	69.000. — „
	<u>Remélhető zárlat</u>	<u>1.597.150. 43 „</u>

9. szám. Egyházmegyei tanító-egyesület következő szabályrendeletí javaslatokat terjeszti elő: 1. Az egyházkerület által megállapított létminimumot el nem érő s esperesileg nem láttamozott tanítói pályázati hirdetések ne legyenek közölhetők. 2., A tanítói választások ne legyenek megerősítve addig, míg a fentartó egyház a törvényes minimumot nem biztosítja. 3., Helyettesek alkalmazása az E. T. V. tc. 27 pontja szerint törtétesse- nek. 4., A fizetésekre vonatkozó szabad egyezkedések tiltassanak el. 5. Választási és fizetésügyi szabálytalanságok ellen a Tanítóegyesület is kérhessen fegyelmi vizsgálatot.

Minthogy a tanítóválasztásokat és helyettesek alkalmazását a f. évi ápr. 1-én megjelent 1191 sz. püspöki rendelet szabályozza, az ide vonatkozó előterjesztés tárgytalanná vált. A fizetési minimumra vonatkozólag, tekintve, hogy a közeli egyházkerületi közgyűlés foglalkozni fog e nagyfontosságú és általános jellegű kérdéssel, közgyűlés nem látja időszere- rünek és szükségesnek intézkedést tenni.

10. szám. Számvevőszék betérjeszti következő jelen- tését:

Számvevőszékünk április hó 19-én 20-án tárgyalta le a be- érkezett számadásokat. Az érmihályfalvai körből csak a köz- gyűlést megelőző napon terjesztette be köri számvevő a szá- madásokat és költségvetéseket az ottományi egyház kivételével, amely sem 1930, sem 1931 évről nem adott be számadást és költségvetést. E számadások átvizsgálását és jóváhagyását szá- mvevőszékünk a közgyűlés után fogja eszközölni. A székelyhidi körben nem adtak számadást Albis, Szentmiklós, Kiskerekí, utóbbi még a múlt év költségvetéssel is adós. Szentimre szá- madását helyesbités és pótlás végett köri számvevő útján visz- szaadta a számvevőszék, miután a számadás egyes tételein eligazodni nem lehet és hiányos is. A diószegi körből Vajda immár második éve nem ad számadást és költségvetést. A margittai körben Margitta azzal menti mulasztását, hogy a gond- nok és presbiter választás felebbezés alatt áll. Kivüle még Széplák nem adott indokolatlanul számadást 1930 és 1931 évről. A monospetri presbiterium a számadást indokolatlanul nem fogadta el. miért is azt számvevőszékünk nem fogadta el s visszaadta; hogy a presbiterium tárgyalja újból és valamennyi

kifogását a köri számvevőnek adja tudomására. Ugyancsak visszaadta számvevőszékünk a micskei egyház számadását megfelelő átjavítás és új tárgyalás végett.—A megvizsgált számadások első pillanatára visszatükrözik a nehéz gazdasági helyzet. Különösen a nagyobb és pénzzel gazdálkodó egyházak nagy összegű és több évre visszamenő egyházi adó hátránnyal küzdenek. Így Székelyhid adó hátránya 160.000 lei Diószegé a számadásból meg nem állapítható nagy összeg, Köbölkuton 54 000, Bályokon 78 000 a kisebbek kívül Szentjobbon 31 000, Kólyon meg nem állapítható. M. kécen 19. 000. Intő jel ez az arra, hogy egyház községeink a kiadásoknál a legnagyobb takarékosággal járjanak el. A felsorolt egyházak majdnem mindenre a behivatalnokok járandóságával s a Ker. járulékokkal. Sok egyház úgy segített magán, hogy alapjait kölcsönvette de sajnos — ezt is csak egyszer lehet tenni. Már pedig évről — évre ilyen nagy összegű hátralékokkal operálni nem lehet. Az egyházi háztartásokban vagy a kiadásokat kell csökkenteni, vagy az adó hátrányokat kell behajtani. Egyik nehezebb feladat mint a másik. Még tanácsot sem egészen lehet adni, talán leghelyesebb, mind a két módon egyensúlyba hozni a költségvetést — A legtöbb egyház, amelynek erre igénye van, községi segínyt kap ugyan, de itt is oly nagy hátrányokkal találkozunk, hogy a község segélyezés inkább csak elméletben van meg. Nem kapott segínyt így sem: Bályok, Bogyoszló, Köbölkut., Kóly, Szentjobb, Kéc. Érolaszi szükség nélkül fizet községi taxát. Több egyház, így Bogyoszló, Tóti jelentik, hogy alapjaik bankbukás miatt elvesztek. Diószeg nem jelöli meg, hogy alapjai melyik pénzügyintézetnél vannak elhelyezve. Figyelembe véve a fenti szomorú jelenségeket és látva a pénzügyintézetek mai bizonytalan, sőt veszedelmes helyzetét, azt kell javasolnunk egyházunknak, hogy pénzeiket jó kezesek mellett vagy betáblázással adják kölcsön jó hiteű helybeli egyháztagnak, akiken ezáltal szintén segítenek. Javasolja számvevőszékünk az egyh. m.-i közgyűlésnek, hogy hatalmazza fel Esperes urat a késedelmes egyházakkal szemben megfelelő rendbíróság kiszabására, úgy hogy ezen bírság a jövőben is a mulasztókkal szemben alkalmazható legyen. Egyházaink figyelme nyomatékosan felhívandó, hogy az alapok kezelése közül a legnagyobb lelkiismeretességgel járjanak el, és azokat abban az esetben is, ha az egyház kölcsönöz neki, kötvényekben nyilvántartsák. Miután pedig a számvizsgálat mai rendszere nem látszik

megfelelőnek arra, hogy az egyházak számadása a kívánt pontossággal vizsgáltnak felül, javasolja számvevőszékünk, hogy a közgyűlés bizottságot küldjön ki a számvevőszék megfelelő átszervezésére. Ez a bizottság tervezetét a legközelebbi egyházmegyei közgyűlés elé terjessze elő.

Közgyűlés a számvevőszék jelentését tudomásul veszi és javaslatait határozati erőre emeli. Esperes urat felhatalmazza, hogy a számadásokat s költségvetéseket be nem adott egyházakat záros határidő alatt a mulasztás pótlására utasítsa s szükség esetén velök szemben a 7/1932 sz. a rendbirságot alkalmazza. A saját alapjaikat kölcsönvett egyházak az alapokról kötvényt tartoznak adni. A számvevőszék átszervezésére megbizsa s kiküldi Szabó Zoltán és dr. Gulácsy Sándor számvevőszéki elnököket azzal, hogy e bizottság tervezetét az őszi közgyűlés elé terjesszék be.

11. szám. Az albisi egyház szabályszerű választási eljárással egyhangu meghívás útján Saja Sándor érmihályfalvai segédlelkészt választja meg lelkészül 1931 aug. 30-án.

Közgyűlés a szabályszerű választást tudomásul veszi s Saja Sándor albisi lelkészt szeretettel igtatja az egyházmegye lelkészi karába, elkötelezván őt a bekebelezési díj befizetésére.

12.—15. szám.

Tóth Zsigmond kántortanító	Érmihályfalvára	1931 június 2-án
Bod Ferenc fitanító	B hardószegre	„ július 26 „
Kádár Antal kántor	„ Gálospetribe	„ aug 23 „
Kcnyeres Margit „	„ Kágyára	„ okt. 5 „

szabályszerűen megválasztották és állásukban esperesi megerősítést nyertek.

Közgyűlés a tanítói választásokat tudomásul veszi s megválasztottakat állásukban véglegesen megerősíti,

16. szám. Egyházkerületi közgyűlés 13/1931 sz. határozatában felhívja presbiteriumokat, hogy tegyék vizsgálótárgyává, miképen lehetne segíteni egyházközségeink és hittest

vércink helyzetén a mai súlyos anyagi viszonyok között.

Közgyűlésünk felhívja a presbiteriumok figyelmét e határozatra.

17. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 42/1931 számú határozatában a közalapi missió-pénztár számadásával foglalkozván ajánlja az egyházmegyéknek, hogy tekintettel azokra a nagy érdekekre, amelyeket a közalapi missió-pénztár szolgál, az egyházakat járulékaik hiánytalan befizetésére utasítsák és az közalapi perselypénzek emelésére minden lehető eszközt meg-
ragadjanak.

Utasítatnak az egyházak a közalapi járulékok perselypénzek hiánytalan beszolgáltatására az egyh. m-i pénztárba.

18. szám. Az egyházkerületi közgyűlés (55/1931 sz.) utasítja az iskolaszéki elnököket a tanítói szabadságok engedélyezése tekintetében a legnagyobb körültekintésre a törvény betartására; tanítói választásoknál az okleveles egyének nem mellőzhetők az oklevél nélküliekkel szemben és a minimális istanfelszerelés mindenütt beszerzendő.

Megfelelő eljárás és mihez tartás végett az illetékesek figyelmébe ajánljatik.

19. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 68/1931 határozata folytán.

Közgyűlésünk utasítja lelkészeket, hogy a lelki ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlések 1931 évi jegyzőkönyveit május hó 1-ig, az 1932 éveket pedig szept. 1-ig terjesszék be az esperesi hivatalnak.

20 szám. A belmissió jelentések tárgyában a 69/1932 sz., ker. Egy. határozat.

Utasítja az egyházmegyéket a belmissiói jelentőivek betérjesztésére egyházmegyei belmissió bizottságunk előadója Debreceni László betérjeszti,

A., Jelentését a Vasárnapi iskolákról.

Főtiszteletű urnak 5869—1931.—I. sz. rendelete, továbbá

Nagytisztelütü esperes urnak 127-932. sz. felhívása folytán van szerencsém az érmelléki ref. egyházmegye **vasárnapi iskoláinak** 1931.-évi állapotáról a beérkezett jelentő iven alapján a következő jelentést előterjeszteni.

A 35 egyház közül 2-ben nincs vas iskola és pedig Poklosteleken, hol az öreg lelkész betegsége akadályozza a munka megindulását míg vagy nyugalomba vonul, vagy s lelkészt alkalmaz, továbbá Berettyószéplakon, hol az ifju lelkész elvi ellensége a munkának, kitünő iskoláival mentve magát.

42 csoportban 1856 növendéke van a vas. iskolának 3607 tankötelessel szemben, vagyis a gyermekeknek fele vas. isk-ba jár, mely arányszám azonban emelkedőben van.

A csoportokat kisebb helyeken maga a lelkész vezeti népesebb helyeken a tanítók segítségével, míg laikus vezető csupán 8 van.

20 helyen a Frankhauzer féle vezérfonai nyomán haladnak, 13-ban különböző, vagy saját módszert, v. beosztást követnek.

Az előkészítő óra fogalmát több helyen a vezető előkészületével tévesztik össze, mikor olyan helyeken is jeleznek előkészítő órát, hol sem csoport tanítás, sem laikus vezetők nincsenek.

8 helyen egész éven át tartják a vas. iskolát, 25 helyen csak az isk. év alatt vagy a téli hónapokban, sőt egy helyen (Piskolt) csak a nyári nagy vakációban (jul.—Aug.)

27 helyen mindig az iskolában tartják a vas. isk. t. a többi helyen a templomban (nyáron) és iskolában, 2 helyen pedig, hol felek. iskola nincs, a lelkészi lakon.

A tanítás ideje 12 helyen vasárnap délelőtt, 10 helyen vas. d. u., 11 helyen pedig hétköznapon folyik le.

11 helyen 33 vas. isk. ünnepélyt tartottak, 24 helyen nem tartottak ünnepélyt. Az ünnepélyek bevételeit karácsonyi szeretetadományokra, gyermekek segélyezésére fordították, vagy pedig ingyenesak voltak az ünnepélyek.

A vas. iskolával szemben a gyermekek részéről kedvező tapasztalatot szereztek 25 helyen (érdeklődés, öröm stb.) csak 5 helyen tapasztaltak közönyt. A szülők részéről 16 helyen kedvező, 5 helyen kedvezőtlen magatartást észleltek. Nevelő hatás tekintetében 22 helyen kedvező s csak 2 helyen észleltek kedvezőtlen hatást. Ugy látszik, már a kezdet kezdetén is kitünik a vas. iskolának a valóságos életre gyakorolt lendítő ereje.

A gyermekek adakozása mindössze 6 helyről van jelezve s az így begyűlt adományok jutalmazásra, árvák részére, vagy karácsonyfára fordítottak. Pénze 2 helyen van a vas. isk.-nak 12000 Lei összegben.

Jutalmul kiosztottak ingyen 92 bibliát, 19 énekes könyvet, 361 képet, 61 füzetet. Pénzért adtak 65 énekest.

Az „Én kicsinyeim“ 50 példányban jár.

Könyvtára még sehol sincs a vas. isk.—nak.

Komolyabb akadály nem áll a vas. isk. útjában a jelentések szerint, annál visszatetszőbb, hogy Érsemlyénben az állami tanító hivatali hatalmával igyekezik eltüntetni a gyermekeket a vas. bibliaiskolától.

Segítség iránti fontosabb kérelmek. Ingyen könyvek, nagy alaku, bibliai szemléltető képek (30x60 cm.) (Éradony) olcsó válásos iratok, ajándék füzetek, utazó titkár beállítása.

Határozati javaslat.

A berettyószéplaki lelkésznek komoly figyelmébe ajánlatik úgy a vas. isk.—i, mint a bibliaköri munkával való próbálkozás, annyival inkább mert ott erős s a környéket is erősen misszionáló baptista gyülekezet van s azt nem a jó iskola van hivatta ellensúlyozni, hanem a lelkész belmissziói munkája.

Az érsemlyéni áll. tanító ellenséges magatartásának ellensúlyozása végett a tanfelügyelőség lenne megkeresendő.

A vas. isk.-i ügy fejlődése szempontjából kívánatos volna utazó titkárság beállítása.

Egyházmegyei közgyűlésünk a beterjesztett jelentést a vasárnapi iskolákról tudomásul veszi s a javaslatokat határozati erőre emelve utasítja a B. széplaki lelkészt a vasárnapi iskolai és bibliaköri munkával való próbálkozásra. Esperes urat kéri, hogy az Érsemlyéni állami tanító ellen tegyen feljelentést a tanfelügyelőségnek; a vasárnapi iskolákról beadott jelentések összesítését egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti.

B., Jelentés a Bibliakörökről

Főtiszteletű urnak 5869—1931-I. n. rendelete, továbbá Nagytiszteletű Esperes urnak 127 1932. sz. felhívása folytán van szerencsém az érmelléki ref. egyházmegye

Bibliakörének

1931 évi állapotáról a beérkezett jelentő iven alapján a következő jelentést előterjeszteni:

35 községünkben 21-ben 27 bibliakör munkálkodik 651 taggal. 14 egyházközségben még bibliakör nincs. Ezek közül egyben (B. Vajda) most van alakulóban, 4-ben (Éradony, Érbogyoszló, Értarcsa, Szentmiklós) eredmény nélkül kísérleteztek megalakításával, 2 helyen (B. széplak, Gálospetri) másképen igyekeznek helyettesíteni a bibliakört, 1 helyen (Poklostelek) a lelkész öregsége és betegség az ok. Monospetriben a gyér lakosság, Piskolton a gyülekezeti béketlenség akadályozza, 4-helyen pedig (Asszonyvására, Érsemlyén, Szentimre, Szalacs) minden indokolás nélkül jelzik a nem vétel pusztát.

A bibliakörök közül 13 felőleli mindkét nemű ifjúságot. Csak leánykör 7 helyen és csak fiú egy helyen van. (Ottomány) 3 helyen külön van a kétnemű ifjúság, a többiben együttesen.

13 helyen lelkész vezeti a köröket, 3 helyen lelkész a tanítóval. 2 helyen lelkész és neje, egy helyen (Margitta) lelkész és 2 ifj. elnök, egy helyen (Ottomány) a tanító.

10 helyen vas, d. u tartják az órákat, 8 helyen kétköznapokon, 3 helyen vas és hétköznapon. Heti óraszám 17 helyen egy, 4 helyen 2.

5 helyen egész éven át tartják az órákat, a többi helyen csak a téli félévben.

3 helyen csak bibliaórát tartanak kizárólag, a többi helyen ismeretterjesztő és önképző jellegűeket is a bibliaórával együtt.

A tagok száma általában szaporodik, csak 3 helyen jeleznek fogyást, anélkül, hogy az ellene tett intézkedést világosabban körülírnák.

Konferencián vettek részt 5 helyről, kirándulást rendeztek 4 helyen, vallásos ünnepélyt tartottak 15 helyen.

Énekkara van a köröknek 7 helyen, zenekara egy helyen [Magyarkéc] és most van alakulóban Margittán.

Készpénz vagyona van a köröknek 10 100 Lei.

— Tagdíjat szednek 5 helyen, máshol adakozás van.

A bevételeket bibliák, könyvtár, harmonium, beszerzésére, konferenciai segélyek folyósítására, fűtés, világítás ellátására s jótékony célokra fordították.

Bibliaköri könyvtár kifejezetten e megnevezéssel nincs, de az egyházi könyvtárakat a tagok használják.

Az „Ifj. Erdély jár 4 helyen 6 példányban.

A körrel szemben a tagok részéről 14 helyen kedvező 4 helyen kedvezőtlen tapasztalatot merítettek; a gyülekezet részéről 7 helyen kedvező, 4 helyen kedvezőtlen tapasztalatot; a nevelő hatás tekintetében pedig 13 helyen kedvező és kedvezőtlen hatást sehol sem tapasztaltak, ami maga bizonyítja a bibliakörök nagy jelentőségét.

A feltüntetett akadályok közül fontosabbnak látszanak: helyiséghiánya, nagyfoku szegénység, elmerülés a világiakban, értetlenség és gunyolódás.

A segítség iránti kérések közül fontosabbak: Szomszéd lelkészek agitálása, építő és olcsó könyvek és kifejezetten énekes könyvek (Kóly).

Megjegyzések, javaslatok közül figyelemre méltó: konferenciák rendezése szomszédos ifjuság ismerkedése, látogatása.

Határozati javaslat.

A bibliakör ügye egyházmegyénkben az uttörés nehéz időszakát éli át s a kezdet nehézségeivel küzd. Örvendetes és biztató jelenség, hogy a gyülekezetek legnagyobb részében megindult a munka. Fontos, hogy neálljon meg, mert akkor megássa majd magának a fejlődés irányának medrét is. Az utmutatás megkönnyítése és a körök közötti kapcsolat kiépítése céljából nagyfontosságú lenne az utazótikkárság valamiképen való megoldása.

Egyházmegyi közgyűlésünk a beterjesztett jelentést tudomásul veszi és az egyházmegye bibliakörei 1931 évi állapotáról szerkesztett összesítést kerületi közgyűlés elé terjeszti.

21. szám. A nagy egyházi és emberbaráti célt szolgáló Ref, Árvaházi képes Naptár terjesztésére hivatnak fel (75 /1931 ker. hat.) az egyházak s hivatalok.

22. szám. A margittai egyház presbiteriuma november 15-én tartott gyűlésében 2—1931 sz. határozatával kimondotta, hogy a néhai özv. Romhányi Istvánné hagyatékát képező, az egyház tulajdonában levő beltelkes házat, a hagyományozó végrendeletének 25 p. értelmében a hagyományok és költségek kifizethetése végett eladja a vevők közül a legkedvezőbb aján-

latot tevő Cosma Demeternek 210 ezer Leuért. A Cosma Demeterrel megkötött adásvételi szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

Egyházmegyei közgyűlésünk a presbiterium határozatát jóváhagyja, s az ügy sürgősségére való tekintettel az elnökileg már megerősített, adásvételi szerződést a maga részéről is megerősíti, illetve az elnökség intézkedését jóváhagyja.

23. szám. A magyarkécsi egyház engedélyt kér arra, hogy az „Egyházfenntartási” alapjától kölcsönvett, de visszafizetni nem tudott 9425 Leuról az egyház kötvényt adhasson, s szegénységére való tekintettel ezen kölcsönt kamatmentesen használhassa.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kölcsön felvételére az engedélyt megadja. Szegénységére való tekintettel a kamatfizetét kötelezettsége alól felmenti, de egyben utasítja, hogy a kölcsönt 3 év alatt fizesse vissza, a kifizetett összegről minden év végén tegyen jelentést, s a presb. névszerinti szavazással hozott határozatát 15 nap alatt az esperesi hivatalhoz terjessze be.

24. szám. A bihardíószegi egyház az 1931 évi március 15-én tartott presbiteri gyűlés V. sz. határozatával megállapított, de az iparosok által megfellebbezett s az egyházmegye 21—1931 sz. határozatával meg nem erősített adókulcs jóváhagyását, illetve megerősítését a csatolt jegyzőkönyv kivonatok alapján ismételten kéri.—

Egyházmegyei közgyűlésünk, mivel a presbiterium az iparosok adóját az 1931 július 12-én tartott gyűlésében III sz határozatával rendezte s mivel ezen határozat ellen felebbzés nem érkezett be: az V-1931 sz. a március 15-én tartott presbiteri gyűlésben megállapított adókulcsot jóváhagyja és megerősíti.

25 szám Az érmihályfalvai egyház március 18-án tartott gyűlésének 2-1932 sz. határozatával a kulturtaxa törlé-

sének, vagy 50%-os csökkentésének, 3-1932 sz. határozatával, valamint az érkeserői egyház presbyteriuma is a lelkeszi és kántori stóla mérséklésének kieszközölését kéri az egyházkerületi közgyűléstől.—

Egyházmegyei közgyűlésünk tekintettel a viszonyok nyomasztó voltára az érmihályfalvai és keserői egyház kérését az egyházkerületre felterjeszti, a maga részéről is kéri a kulturtaxa 50%-os csökkentését. A stóla rendezését pedig az egyházkerület mély bölcsességére bizza.

26. szám. A margittai egyház presbiteriumának márc 6-án tartott gyűlésében hozott 5-1932 sz. határozatából, a biharfélegyházi egyház pedig presbiteriumának ápr. 5-én tartott gyűlésének határozatából kifolyólag a kerületi járulékok mérséklésének kieszközölését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk a fenti egyházak kérelmét az egyházkerületi közgyűlés elé felterjeszti maga is kérvén az egyházkerületi járulékok méltányos csökkentését.

27. szám. Tárgyalás alá vétetett a királyhágómelléki egyházkerület esperesi karának a Magyar országos zsinat 1929 évi 550 sz. határozatával megállapított „Istentiszteleti Rendtartás“ ára adott véleményes javaslata.

Egyházmegyei közgyűlésünk az esperesi kar javaslatát, észrevételeivel együtt magáévá teszi.

28. szám. Reform. Férfiak Szövetsége.

Egyházm. közgyűlésünk a „Reform férfiak szövetségé“ nek gondolatát a maga részéről helyesli a férfitársadalom hibuzgalmi megszervezését a társadalom összes többi rétegeinek (gyermekek, ifjak, lányok nők) megszervezése után csak logikus, természetes, sőt elvárt intézkedésnek véli meg lévén győződve arról, hogy korunk ref. férfainak ereiben csörgedez még valami a hitvalló ősök hősi tettekre buzduló véréből s a lánglelkü apastolok buzgó ágából.

A „Ref. férfiak szövetségé”-nek az erdélyi kerület által már elfogadott szabályzatát kerületünk jogrendjéhez alkalmazott átírásban a mi számunkra is elfogadhatónak véli és javasolja.

29. szám. Elnökség előterjesztésére egyházmegyei közgyűlésünk, a kerület Főtiszteletű és Méltóságos közalapi bizottságának 1932 márc. 8-án tartott gyűlésének jegyzőkönyvéből örömmel olvassa, hogy egyházmegyénk, mint mindég, úgy az elmúlt évben is kifizette az utoisó fillérig közalapi járulékát, de fájó érzéssel veszi tudomásul, hogy egyházmegyénk egyetlen egyházközsége sem részesül közalapi, illetve missziói segélyben bár eziránti kérelmét már két évvel ezelőtt bejelentette. Pedig a segélyezettek között több olyan missziói központ van, mely sem fontosságánál, sem népességénél fogva nem szorult jobban a támogatásra, mint egyházmegyénkben Érabrány, melynek Déda, Lüki, Kohány, Dizsér, Széltalló, Ujbártfalva, szórvány községeiben több, mint 500 református hiva van, hova lelkész vallástanítás céljából felváltva, időnként, többször gyalog, mint előfogaton ki ki jár. Továbbá ott van Tóti, melynek Bodonos, Bozsaly, Csételek, Papfalva szórványaiban 300-nál több lelki gondozást igénylő hiva van, kikhez vallástanítani a tóti lelkész szintén kimegy minden két hétben.

Fentiek alapján egyházmegyei közgyűlésünk a legmélyebb tisztelettel kéri a Főtiszteletű és méltóságos közalapi bizottságot, hogy a kerületi közgyűlésnél olyan irányu előterjesztést méltóztassék tenni, hogy egyházmegyénk fenti megnevezett két egyházközsége, jelesen Érabrány és Tóti, illetve annak lelkészei évenként s fejenként legalább is 3000—3000 Lei missziói segélyben részesülhessenek.

30. szám. A kerületi nyugdíjbizottságba

Egyházmegyei közgyűlésünk Nagy tiszteletű Takács Zsigmond gálospetri lelkészt választja be.

31. szám. A néhai áldott emlékezetű dr. Gellért Sándor e. m. ügyész halálával megüresedett ügyészi állás betöltését egyházmegyei közgyűlésünk elhalasztja az általános tisztújításra való tekintettel.

32. szám. Napdíjak megállapítása.

Egyházmegyei közgyűlésünk a napi díjakat egyöntetűen 50 Leuban állapítja meg.

33. szám. Az éradonyi egyház bemutatja a Csécsi Imre féle alapítvány 1931 évi számadását.

Egyházmegyei közgyűlésünk a bemutatott számadást tudomásul veszi.

34. szám. Kerecsényi József, biharfélegyházi megválasztott gondnok betegségére való hivatkozással a gondnoki tisztség alól való felmentését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk a bemutatott orvosi bizonyítvány és felhozott indokai alapján Kerecsényi József részére a felmentést megadja.

35. szám A berettyó-széplaki egyház arra kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy Egri Pál megválasztott gondnokot és Kálmán Károly megválasztott egyházfit kötelezze el a szabályrendeletileg megállapított felmentési díj megfizetésére.—

Egyházmegyei közgyűlésünk a berettyó-széplaki egyház presbiteriumának 19-1930 sz. és 39-1930 sz. határozatait, melyekben a gondnoknak megválasztott Egri Pált és az egyházfinak megválasztott Kálmán Károlyt, mivel azok minden alapos ok nélkül a reájuk ruházott tisztség betöltését megtagadták a szabályrendeletileg megállapított felmentési díj megfizetésére kötelezték: jóváhagyja. Egyben utasítja a lelkészt, hogy a fenti jzkvi kivánatokat kellően elkészítve a fősolgabíróhoz címzett kérvénnyel együtt, további eljárás végett terjessze be az esperesi hivatalhoz.

36. szám. Az albisi egyház szüknek bizonyult iskolájának kibővítésére és renoválására s megrongálódott templomtornyának kijavítására az 1932-ik évre 80.000 Lei rendkívüli adó kivetésének engedélyezését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk habár a viszonyok rendkívüli adó kivetésére egyáltalán nem alkalmasak,

tekintetbe véve azon körülményt, hogy az albisi egyház iskolájának és templom tornyának kibővítése, illetve rendbehozása halasztást nem tűr, a 13—1932 sz. presbiteri határozatot jóváhagyja, a kivetést engedélyezi, s egyben utasítja lelkészt, hogy a 80 000 Leu kivetését kimondó névszerinti szavazással hozott presbiteri határozatot terjesszen be 15 nap alatt az esperesi hivatalhoz.

37. szám. Zs. Mészáros Sándor Kiskereki megválasztott gondnok betegségére való hivatkozással a gondnoki tisztség alól való felmentését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk zs. Mészáros Sándor kérvényét mellékletével együtt visszaadja azzal, hogy az E. T. I. t. c. 110 §-a értelmében felmentését a presbiteriumtól kérje.

A presbiterium határozata ellen esetleg beadott felebbezés elintézésével közgyűlésünk Esperes urat megbizza,

38. szám. A canonica visitatio beosztását.

tekintettel arra, hogy főt. Püspök ur egyházmegyénk 8 egyházának meglátogatását helyezte kilátásba, Esperes később fogja megállapítani s sürgősnek látott intézkedését megtenni.

39. szám. 1—38 sz. alatt felvett jegyzőkönyv az előadói javaslatok változatlanul elfogadtatván—nyílt ülésben hitelesnek mondatik ki és közgyűlés Esperes záró szavai után énekléssel s hálaadó fohással véget ért.

* * *

E jegyzőkönyv 1—21 valamint I bir. számokat Kalmár István, a 22-39 számokat Hegedüs Albert jegyezték.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

1 bir./1932 szám. Felvétel Székelyhidon 1932 évi április 19-én az érmelléki református egyházmegye rendes bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak a margittai főgond-

nok, gondnok és presbiterek választása elleni felebbezés tárgyalásáról.

Jelen voltak: A bíróság részéről Végh József esperes egyházi és Pappszász Lajos gondnok, világi elnökök. A tárgyalást Végh József esperes vezeti. Tanácsbírák: Takács Zsigmond Bónis Elemér, Laczák Dezső és Szabó Zoltán előadó és Kalmár István egyh. főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető. Felek részéről: Balogh Ferenc lelkész, Szabó Sándor, Kulcsár Sándor, Barcsay Endre, Felföldi Sándor, Kozma Lajos, Szennyessy Károly és mások mint ügyész helyettes dr. Gulácsy Sándor tanácsbíró.

Elnök a gyűlést megnyitván, megállapítja, hogy a bíróság tagjai határozatképes számmal vannak jelen, birói érdekeltség nem forog fent s illetékessége ellen kifogás nem tétetett.

Elnök ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását Szabó Zoltán előadó ismerteti az ügyet, mely után elnök felhívására Barcsay Endre, Felföldi Sándor, Kozma Lajos, Kulcsár Sándor és Szabó Sándor tesznek lényegtelen előterjesztéseket. Ügyész a felebbezés elutasítását és a választások megerősítését véleményezi.

Elnök ezután a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangu.

ITÉLETÉT.

Egyházmegyei bíróság a 1932 január 3-án tartott margittai főgondnok, gondnok és presbiter választás ellen beadott felebbezést elutasítja s megválasztottakat és pedig Szabó Sándor főgondnokot, Nagy Dezső gondnokot, továbbá ifj. Kulcsár Sándor, Nagy Dezső, Szathmáry Károly, Szennyessy Károly, Tótfalussy Antal, Török Antal, K. Főrizs Sándor, id. g. Kovács Antal, s. Nagy Lajos, Sáska Sándor rendes és id. Barnódi Károly Nóbik József és Vilhelm Károly pótpresbitereket tisztségükben megerősíti.

INDOKLÁS:

El kellett utasítani a Barcsay Endre és 17 társa felebbezését, mert a volt főgondnok, kinek megbízatása bár 1931 dec. 31-én lejárt, utódja választásán helyesen és jogosan elnökölt. A választások pedig egyhangon felkiáltásokkal történtek, és így nem volt szükség a választó névjegyzék alapján való szava-

zásra, amelynek az alkalmazását különben sem kérte senki A további gondnok és presbiter választás vezetése és lefolyása ellen pedig kifogás nem is tétetett.

Felek az ítéletben megnyugosznak.

Kmf.

Esperes elnök

vil. elnök.

KALMÁR ISTVÁN

jegyzőkönyvvezető

2 bir/1932 szám. (Birák mint előbb és Kozma Lajos és Lengyel Pál.)

Az érmelléki református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság Székelyhídon 1932, ápr. 19-én a piskolti gondnok és presbiter választás elleni felebbezés ügyében, következőképen.

ITÉLT.

Bíróság a Rácz Miklós és 7 társának a piskolti egyházban f év március 13-án megtartott gondnok és presbiter választás ellen beadott felebbezését elutasítja és megválasztottakat, még pedig Vajda Ferenc gondnokot, Czine Sándor, id Papp István, Varga Pál, Nagy Ferenc, Simon Ferenc, Szücs Ferenc, Keserüi Ferenc, Erdős Zsigmond, Vajda Imre, ifj. Zajti Zsigmond és Szőke Lajos rendes s Csüllög Lajos, ifj. Kovács Lajos, Rakovszky Albert és Tóth Károly pótpresbitereket tisztségükben megerősít.

INDOKOK:

Nem lehetett helyt adni a választások elleni felebbezésnek mivel a szabályszerűen összehívott és levezetett választás közfelkiáltással történt és senki sem kérte azon a választók névjegyzéke alapján való szavazás elrendelését A bíróság különben, is abban a reményben adja jóváhagyását e választásnak, mivel abban egy kedvező lépését látja ez évek óta súlyos belső zavarokkal és békétlenséggel küzdő egyháznak a normális, nyugodt élet felé, amelynek elérésére az új egyházi előjáróság bizonyára teljes erejével és minden jóra törekvésével igyekezni fog.

Felek az ítéletben megnyugosznak.

3 bir/1932 szám. Az érmelleki református egyházm. bírósága mint közigazgatási bíróság Tóth Miklós és Tóth Béla hegyközszentimrei tanítók, panaszosóknak a presbiteriumuknak fizetésök megállapító határozata ellen beadott felebbezésök tárgyában Székelyhidon 1932 ápr. 19-én a következő **végzést** hozta.

Bíróság a felebbező tanítók panaszkérvényt érdemileg nem tárgyalja, mivel az ügy irataihoz nincsenek sem a tanítói díjlevelek, sem azok értékeléséről felvett jegyzőkönyvek csatolva ezek nélkül pedig a felebbezéseket tárgyalni és elbírálni nem lehet.

4 bir/1932 szám. Az érmelleki egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság a szalacsi tanítók panaszosoknak fizetés ügyi felebbezése tárgyában Székelyhidon 1932 ápr. 19-én a következő **végzést** hozta.

Bíróság a felebbező tanítók panaszkérvényet érdemileg nem tárgyalja, mivel az ügy irataihoz nincsenek csatolva sem a tanítói díjlevelek, sem azok értékeléséről felvett jegyzőkönyvek. Ezek nélkül pedig a felebbezést tárgyalni és elbírálni nem lehet.

5 bir/1932 szám Az érmelleki ref. egyházmegye bírósága mint fegyelmi bíróság a Péter Béla és Szabó Lajos székelyhidi tanítóknak 1931 nov. 13-án végzésileg megszüntetett fegyelmi ügye pótlásaként Székelyhidon 1932 ápr. 19-én következő **végzést** hozta.

Szabó Lajost elkötelezi, hogy az ügyből folyólag Péter Béla tanítónak térítsen meg 1000, azaz Egyezer leut. mely rendelkezésben jelenlevő Szabó Lajos megnyugodott.

Tárgymutató.

(Számok a jegyzőkönyv számai)

Albis rendkívüli adója	— — —	36
Árvaházi naptár terjesztése	— — —	21
B-széplaki gondnok és egyházfi felment. ügye		35
Bibliakörökről jelentés	— — —	20 B.
Bihardiószegi iparosok adója	— — —	24
Biharfélegyháza kérelme ker. járulékok csökkentése iránt		26
Canónica visitatió	— — —	38
Csécsi alapítványról	— — —	4f., 33)
Egyházmegyei közgyűlés megnyitása bezárása		2,39
„ házi pénztár számadása	—	5
„ járulékok leszállítása		6
„ lelk. gyám. és nyugdi int. számadása		8
Egyházakról esperesi jelentés	— — —	3
Erkeserü kérelme kulturtaxa és stóla csökkentése iránt		25
Érmihályfalva „ „ „ „		25
Esperes időszaki jelentése	— — —	4a.,
„ imája	— — —	1.
„ ünneplése	— — —	4i.,
Gellért Sándor dr. emlékezete	— — —	4b.,
Hegyközszentimrei tanítók felebbezése		3 bir.
Istentiszteleti Rendtartás	— — —	27
Kalás István emlékezete	— — —	4b.,
Kerecsényi József gondnok felmentése	—	35
Kiss Lajos távozása	— — —	4c.,
Közalaptól segélykérés	— — —	29
Lelki ügyekről presb. jegyzőkönyvek	—	19
Magyarkéc kölcsöne alapjától	— — —	23
Margitta kérelme ker. járulékok mérséklése iránt		26
„ -i választások felebbezése	— — —	1 bir.
Mészáros Sándor gondnok felmentése	—	37
Napidijak megállapítása	— — —	32
Perselypénz közalapnak	— — —	17
Piskolt ideigl. igazgatásának megszüntetése		4 g,
„ -i választások felebbezése	—	2 bir.)
Rátz Lajosnak köszönet	— — —	4e.,
Ref. férfiak szövetsége	— — —	28

